

Iwona ŚLĘZAK-GLĄDZIK¹

SPOŁECZNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ W UJĘCIU NORMY MIĘDZYNARODOWEJ *ISO 26000 GUIDANCE ON SOCIAL RESPONSIBILITY*

Na całym świecie wśród organizacji różnego typu i wielkości oraz związanych z nimi interesariuszy wzrasta świadomość potrzeby i korzyści płynących ze społecznie odpowiedzialnej działalności. Istota zagadnienia została dostrzeżona także przez Międzynarodową Organizację Normalizacyjną ISO, która w 2005 roku powołała największą w dotychczasowej historii Organizacji grupę roboczą ISO ds. odpowiedzialności społecznej. Efektem kilkuletniej pracy grupy jest opublikowana w dniu 1 listopada 2010 roku norma *ISO 26000 Guidance on social responsibility*. ISO 26000 to norma, która systematyzuje wiedzę na temat szeroko rozumianej społecznej odpowiedzialności. Jest jednym z dokumentów rekomendowanych przez Komisję Europejską organizacjom poszukującym formalnego podejścia do wdrożenia społecznej odpowiedzialności². Ma zastosowanie do wszystkich rodzajów organizacji – publicznych, prywatnych i pozarządowych, bez względu na ich wielkość i lokalizację. Zawiera wytyczne dotyczące odpowiedzialności społecznej, natomiast nie zawiera wymagań i nie jest przeznaczona ani właściwa do celów certyfikacji. Jaki jest cel i zakres normy ISO 26000? Jakie zasady i obszary społecznej odpowiedzialności wskazuje? Jakie wytyczne dotyczące integrowania społecznej odpowiedzialności z działaniami organizacji zawiera? Celem artykułu jest przybliżenie czytelnikowi zagadnienia społecznej odpowiedzialności oraz próba odpowiedzi na postawione pytania.

Słowa kluczowe: CRS, społeczna odpowiedzialność, ISO 26000.

1. WPROWADZENIE

Koncepcja społecznej odpowiedzialności znacznie się rozwinęła w porównaniu z historycznymi początkami i wciąż jest przedmiotem publicznej debaty. Początkowo wskazywała na obowiązki, jakie przedsiębiorcy mają wobec społeczeństwa. Howard R. Bowen, uznawany za ojca koncepcji, definiował społeczną odpowiedzialność przedsiębiorców jako „obowiązek prowadzenia polityki, podejmowania decyzji oraz realizowania działań, które są zbieżne z oczekiwaniami społecznymi”³. Stopniowo społeczna odpowiedzialność zaczęła być postrzegana jako element zarządzania organizacją. Przedsiębiorstwa, tworząc strategię rozwoju, dobrowolnie uwzględniają w swoich działaniach interesy

¹ Mgr Iwona Ślęzak-Gładzik, Katedra Systemów Zarządzania i Logistyki, Wydział Zarządzania, Politechnika Rzeszowska, Wydział Zarządzania, Politechnika Rzeszowska im. Ignacego Łukasiewicza, al. Powstańców Warszawy 8, 35-959 Rzeszów, tel. 17 8651493, e-mail: igladzik@prz.edu.pl.

² Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno - Społecznego i Komitetu Regionów *Odnowiona strategia UE na lata 2011-2014 dotycząca społecznej odpowiedzialności*, Bruksela 25 X 2011, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0681:FIN:PL:PDF>, s. 8.

³ H. Bowen, *Social responsibility of the businessman*, Harper & Row, New York, 1953, cyt. za: A. Rudnicka, *CSR - doskonalenie relacji społecznych w firmie*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2012, s. 39.

społeczne, dobro środowiska naturalnego, a także relacje z różnymi grupami interesariuszy⁴.

Pogląd, że społeczna odpowiedzialność dotyczy nie tylko przedsiębiorstw, lecz także wszystkich organizacji, wykształcił się w miarę, jak organizacje różnego typu zaczęły uświadamiać sobie, że również one są odpowiedzialne za zrównoważony rozwój⁵.

Istota zagadnienia została dostrzeżona także przez Międzynarodową Organizację Normalizacyjną ISO, która w 2005 roku utworzyła największą w dotychczasowej historii Organizacji grupę roboczą ISO ds. odpowiedzialności społecznej. W skład grupy weszło około 450 ekspertów i 210 obserwatorów z 99 krajów członkowskich ISO oraz 42 organizacji międzynarodowych i regionalnych, zajmujących się zagadnieniami społecznej odpowiedzialności. Eksperci reprezentowali sześć grup interesariuszy: konsumentów, instytucje rządowe, biznes, pracowników, organizacje pozarządowe oraz usługi, badania, naukę i inne⁶.

Efektem pracy tej grupy jest opublikowana 1 listopada 2010 roku norma *ISO 26000 Guidance on social responsibility*. Polską Normę PN-ISO 26000:2012 *Wytyczne dotyczące społecznej odpowiedzialności* opublikowano 5 listopada 2012 roku⁷, a jej inauguracja odbyła się 26 listopada 2012 roku w Ministerstwie Gospodarki⁸.

Dokument ten składa się z siedmiu rozdziałów, w których określono: zakres normy (rozdział I); najważniejsze terminy i definicje (rozdział II); rozumienie społecznej odpowiedzialności oraz czynniki i warunki, które wpłynęły na rozwój koncepcji (rozdział III); zasady społecznej odpowiedzialności (rozdział IV); dwie podstawowe praktyki z zakresu społecznej odpowiedzialności: rozpoznanie przez organizację społecznej odpowiedzialności oraz identyfikowanie i angażowanie interesariuszy (rozdział V); kluczowe obszary i powiązane z nimi zagadnienia dotyczące społecznej odpowiedzialności (rozdział VI); wytyczne w zakresie praktycznej realizacji koncepcji społecznej odpowiedzialności w organizacji, integrowania jej z działaniami organizacji (rozdział VII). Dokument zawiera także: listę przykładowych inicjatyw i narzędzi związanych ze społeczną odpowiedzialnością (załącznik A); wykaz skrótów używanych w normie (załącznik B) oraz wykaz dokumentów oraz Norm ISO wymienianych w treści omawianej Normy, jako materiały źródłowe (Bibliografia).

2. DEFINICJA SPOŁECZNEJ ODPOWIEDZIALNOŚCI WEDŁUG ISO 26000

ISO 26000 definiuje społeczną odpowiedzialność jako odpowiedzialność organizacji za wpływ jej decyzji i działań na społeczeństwo i środowisko zapewnianą poprzez przejrzyste i etyczne postępowanie, które:

- przyczynia się do zrównoważonego rozwoju, w tym dobrobytu i zdrowia społeczeństwa;

⁴ Interesariusze (*stakeholders*), określane również jako strony zainteresowane, to grupy lub jednostki, które mogą wpływać lub są pod wpływem działania przedsiębiorstwa za pośrednictwem jego produktów, strategii i procesów wytwórczych, systemów zarządzania i procedur (B. Rok *Odpowiedzialny biznes w nieodpowiedzialnym świecie*, Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce, Forum Odpowiedzialnego Biznesu, Warszawa 2004, s. 19).

⁵ PN-ISO 26000 *Wytyczne dotyczące społecznej odpowiedzialności*, Polski Komitet Normalizacyjny, Warszawa 2012, s.17.

⁶ PN-ISO 26000..., s.6; <http://www.pkn.pl/iso-26000> (dostęp: 15.10.2013).

⁷ <http://www.pkn.pl/iso-26000> (dostęp: 15.10.2013).

⁸ <http://www.mg.gov.pl/node/17228> (dostęp: 15.10.2013).

- uwzględnia oczekiwania interesariuszy;
- jest zgodne z obowiązującym prawem i spójne z międzynarodowymi normami postępowania;
- jest zintegrowane z działaniami organizacji i praktykowane w jej relacjach⁹.

Przy czym działania obejmują produkty, usługi i procesy. Relacje natomiast dotyczą działań organizacji podejmowanych w obrębie jej strefy oddziaływania (rozumianej jako zakres/zasięg politycznych, umownych, gospodarczych lub innych relacji, za których pośrednictwem organizacja ma możliwość wpływu na decyzje lub działania osób fizycznych lub organizacji¹⁰.

3. ADRESACI NORMY

Warto podkreślić, że norma ISO 26000 jest adresowana do różnych typów organizacji: zarówno biznesowych, jak i dla sektora publicznego¹¹ czy organizacji pozarządowych, niezależnie od ich wielkości oraz gdzie prowadzą działalność: w kraju rozwiniętym czy w rozwijającym się.

Może być stosowana niezależnie od dotychczasowego doświadczenia organizacji we wdrażaniu zasad społecznej odpowiedzialności: „początkujący mogą uznać za przydatne studiowanie i stosowanie normy jako elementarza w obszarze społecznej odpowiedzialności, natomiast doświadczonym organizacjom może służyć pomocą w doskonaleniu dotychczasowych praktyk oraz w dalszej integracji społecznej odpowiedzialności z działaniami organizacji”¹².

Wskazane jest, aby organizacje, stosując się do wytycznych normy, uwzględniały różnice społeczne, środowiskowe, prawne, kulturowe, polityczne, organizacyjne oraz ekonomiczne, zachowując jednocześnie spójność z międzynarodowymi normami postępowania.

4. CEL I ZAKRES NORMY

Celem normy ISO 26000 jest promowanie wspólnego rozumienia społecznej odpowiedzialności, uzupełnianie innych narzędzi i inicjatyw na rzecz społecznej odpowiedzialności, a także zachęcenie organizacji do wyjścia poza nałożone prawem zobowiązania przy jednoczesnym zrozumieniu, że respektowanie prawa jest podstawowym obowiązkiem każdej organizacji i niezbędną częścią jej społecznej odpowiedzialności.

ISO 26000 zawiera wytyczne dla wszystkich rodzajów organizacji dotyczące:

- koncepcji, terminów, definicji związanych ze społeczną odpowiedzialnością;
- kontekstu, trendów i charakterystycznych cech społecznej odpowiedzialności;
- zasad i praktyk związanych ze społeczną odpowiedzialnością;
- głównych obszarów i zagadnień;
- integrowania, wdrażania i promowania zachowań społecznie odpowiedzialnych w całej organizacji oraz w obszarze wpływów organizacji;

⁹ PN-ISO 26000..., s. 16.

¹⁰ *Ibidem*, s. 16.

¹¹ Wprowadzenie do ISO 26000 zawiera zapis, że organizacje rządowe mogą stosować niniejszą normę, jednak z zaznaczeniem, że celem normy nie jest zastępowanie, zmienianie czy modyfikowanie obowiązków organów państwowych (źródło PN-ISO 26000..., s. 7).

¹² *Ibidem*.

- identyfikowania oraz angażowania interesariuszy;
- komunikowania zobowiązań, efektów działań oraz innych informacji związanych ze społeczną odpowiedzialnością¹³.

Co istotne, ISO 26000 nie jest normą systemu zarządzania. Zawiera jednak elementy, które mogą być włączone do już istniejących systemów: zarządzania jakością (ISO 9001), zarządzania środowiskowego (ISO 14001), zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy (OHSAS 18001/ PN-N-18001)¹⁴.

Nie jest także przeznaczona ani odpowiednia do celów certyfikacji oraz do stosowania w ramach regulacji lub umów¹⁵. Jakiegolwiek oferty certyfikacji według ISO 26000 lub deklarowanie posiadania certyfikatu są sprzeczne z intencją i celem normy.

Informując o stosowaniu normy, organizacje powinny staranie wybierać sformułowania. Wytyczne w tej sprawie zawarto w protokole dotyczącym sposobu informowania o ISO 26000¹⁶ (tab. 1).

Tabela 1. Sposób informowania o stosowaniu ISO 26000.

Sformułowania poprawne	Sformułowania niewłaściwe
• Wykorzystanie normy ISO 26000 do integracji/wdrożenia społecznej odpowiedzialności/postępowania odpowiedzialnego społecznie w organizacji • Stosowanie normy ISO 26000 do integracji/wdrożenia społecznej odpowiedzialności/postępowania odpowiedzialnego społecznie w organizacji • Uznanie ISO 26000 za dokument odniesienia zawierający wytyczne • Na podstawie ISO 26000 • Realizowanie (przestrzeganie) wytycznych podanych w ISO 26000 • Inspirowane przez ISO 26000	• ...certyfikowane na zgodność z ISO 26000 • ...weryfikowane na zgodność z ISO 26000 • ...zgodnie z ISO 26000 • ...zgodność z ISO 26000 • ...spójność z ISO 26000 • ...ocenione według ISO 26000 • ...spełnia wymagania ISO 26000

Źródło: opracowanie własne.

5. ZASADY SPOŁECZNEJ ODPOWIEDZIALNOŚCI

Podstawową zasadą społecznej odpowiedzialności jest respektowanie prawa, a także zgodność z prawnie wiążącymi zobowiązaniami. Społeczna odpowiedzialność wymaga również, aby w podejmowanych działaniach uwzględniać zobowiązania wobec innych, które nie są prawnie wiążące, a wynikają z powszechnie uznawanych zasad etycznych oraz innych wartości. Norma zaleca także, aby organizacje przestrzegały międzynarodowo-

¹³ *Ibidem*, s. 13.

¹⁴ http://www.pkn.pl/sites/default/files/discovering_iso_26000.pdf, s. 4 (dostęp: 15.10.2013).

¹⁵ PN-ISO 26000..., s. 13.

¹⁶ <http://www.pkn.pl/informowanie-o-stosowaniu-pn-iso-26000> (dostęp: 15.10.2013).

wych norm postępowania zawartych w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, deklaracji z Johannesburga w sprawie zrównoważonego rozwoju oraz innych dokumentach¹⁷.

Głównym celem organizacji rozważającej podjęcie działań na rzecz społecznej odpowiedzialności jest maksymalizacja jej wkładu w zrównoważony rozwój rozumiany jako rozwój, który zaspokaja potrzeby obecnego pokolenia, nie zagrażając możliwościom zaspokojenia potrzeb przyszłych pokoleń¹⁸. ISO 26000 zaleca, aby w ramach realizacji tego celu organizacje postępowały zgodnie z siedmioma zasadami:

1. **Rozliczalność** – zasada ta zakłada, że organizacja rozlicza się ze swoich wpływów na społeczeństwo, gospodarkę i środowisko, zwłaszcza w wypadku istotnych negatywnych skutków. Wiąże się z przyjęciem odpowiedzialności za podejmowanie odpowiednich działań w celu naprawienia ewentualnych szkód oraz zapobiegających ponownemu ich wystąpieniu.
2. **Przejrzystość** – norma zaleca, aby organizacja zachowała przejrzystość swoich decyzji i działań mających wpływ na społeczeństwo i środowisko. Przejrzystość ma dotyczyć między innymi: celu, charakteru i lokalizacji działań organizacji; tożsamości udziałowców; sposobu podejmowania, wdrażania i weryfikowania swoich decyzji; norm i kryteriów, na których podstawie organizacja ocenia swoje działania w zakresie społecznej odpowiedzialności; źródeł, kwot i wykorzystania funduszy; interesariuszy oraz kryteriów i procedur stosowanych w procesie ich identyfikacji i angażowania. Warto zaznaczyć, że zasada przejrzystości nie wymaga ujawniania informacji zastrzeżonych bądź poufnych lub takich, których ujawnienie naruszałoby zobowiązania prawne, handlowe czy dotyczące bezpieczeństwa lub ochrony prywatności.
3. **Postępowanie etyczne** – oznacza to postępowanie organizacji oparte na takich wartościach, jak uczciwość, sprawiedliwość i prawość. Organizacja może promować postępowanie etyczne między innymi poprzez: identyfikowanie i deklarowanie podstawowych zasad, którymi się kieruje; wprowadzanie struktur zarządzania, które ułatwiają propagowanie postępowania etycznego w organizacji; definiowanie i komunikowanie standardów postępowania etycznego, jakiego oczekuje się od zarządu, pracowników, dostawców, wykonawców; zapobieganie konfliktom interesów; wypracowanie mechanizmów nadzoru i kontroli w celu monitorowania, wspierania i umacniania postępowania etycznego; ustanowienie i utrzymywanie mechanizmów umożliwiających zgłaszanie postępowania nieetycznego bez obawy przed represjami.
4. **Poszanowanie interesów interesariuszy** – norma zaleca, aby organizacja w swojej działalności identyfikowała swoich interesariuszy; aby szanowała i uwzględniała ich ustawowe prawa oraz odpowiadała na interesy swoich interesariuszy; oceniała i uwzględniała różne możliwości interesariuszy w zakresie kontaktu, zaangażowania czy wywierania wpływu na organizację; brała pod uwagę stanowisko interesariuszy, którzy podlegają wpływowi działań organizacji, nawet jeżeli formalnie nie odgrywają żadnej roli w zarządzaniu organizacją lub nie są świadomi swoich interesów.
5. **Poszanowanie prawa** – w kontekście społecznej odpowiedzialności oznacza to, że organizacja zapewnia zgodność swoich działań z obowiązującym prawem i przepisami. Ważne, aby podejmowała kroki w celu zapewnienia organizacji świadomości w zakresie obowiązujących ją przepisów prawnych oraz informowania osób w organi-

¹⁷ PN-ISO 26000..., s. 18–19.

¹⁸ *Ibidem*, s. 16.

zacji o obowiązku ich przestrzegania. Norma zaleca, aby organizacja postępowała zgodnie z wymaganiami prawnymi we wszystkich jurysdykcjach, w których obrębie prowadzi działalność; stale aktualizowała wiedzę na temat swoich obowiązków prawnych oraz dokonywała przeglądów zgodności swojej działalności z obowiązującym prawem.

6. **Poszanowanie międzynarodowych norm postępowania** – według wytycznych normy tam, gdzie prawo lub procedury jego wdrażania nie przewidują odpowiednich zabezpieczeń środowiskowych organizacja powinna dążyć co najmniej do przestrzegania międzynarodowych norm postępowania; w krajach, w których prawo lub procedury są sprzeczne z międzynarodowymi normami postępowania, zalecane jest, aby organizacja przestrzegała takich norm w możliwie największym stopniu; zaleca się także, aby organizacja unikała uczestniczenia w działaniach innej organizacji, które są niezgodne z międzynarodowymi normami postępowania.
7. **Poszanowanie praw człowieka** – oznacza to, że organizacja ma świadomość znaczenia prawa człowieka oraz powszechnego ich charakteru. Norma zaleca, aby organizacja w miarę możliwości propagowała prawa określone w Międzynarodowej Karcie Praw Człowieka; szanowała powszechność tych praw; unikała wykorzystywania sytuacji, kiedy prawa człowieka nie są chronione; a w sytuacjach, w których prawo lub procedury jego wdrażania nie zapewniają odpowiedniej ochrony praw człowieka, przestrzegała zasady poszanowania międzynarodowych norm postępowania¹⁹.

6. KLUCZOWE OBSZARY ODPOWIEDZIALNOŚCI SPOŁECZNEJ

ISO 26000 zaleca organizacjom, aby w procesie definiowania zakresu społecznej odpowiedzialności oraz identyfikowania istotnych zagadnień i ustalenia priorytetów uwzględniły następujące kluczowe obszary:

1. **ład organizacyjny;**
2. **prawa człowieka;**
3. **praktyki z zakresu pracy;**
4. **środowisko;**
5. **uczciwe praktyki operacyjne;**
6. **zagadnienia konsumenckie;**
7. **zaangażowanie społeczne i rozwój społeczności lokalnej**²⁰.

Wszystkie kluczowe obszary obejmują zagadnienia związane ze społeczną odpowiedzialnością. Poszczególne organizacje, na podstawie oceny oraz dialogu z interesariuszami, identyfikują zagadnienia dla nich najistotniejsze, biorąc pod uwagę cele krótko- i długoterminowe.

Norma nie określa kolejności, w jakiej organizacja powinna podejmować działania względem obszarów kluczowych i zagadnień, zależy to od organizacji²¹. Zaleca natomiast organizacjom, aby identyfikując potencjalne obszary działań, dążyły do lepszego zrozumienia wyzwań i dylematów postrzeganych z perspektywy jednostek i grup, które mogą zostać poszkodowane²².

¹⁹ Zob. PN-ISO 26000..., s. 22–26.

²⁰ *Ibidem*, s. 31–32.

²¹ *Ibidem*, s. 32.

²² *Ibidem*, s. 85.

Norma zaleca także, aby organizacja traktowała kluczowe obszary całościowo wraz z ich wzajemnymi zależnościami, zamiast skupiać się na pojedynczych zagadnieniach. Zwraca też uwagę, że działania dotyczące jednego zagadnienia mogą się wiązać z koniecznością kompromisu w odniesieniu do innych zagadnień.

Realizując wytyczne normy, organizacje powinny wziąć pod uwagę, aby poszczególne udoskonalenia w obrębie jednego konkretnego zagadnienia nie wpływały negatywnie na inne zagadnienia.

7. REALIZACJA KONCEPCJI SPOŁECZNEJ ODPOWIEDZIALNOŚCI W ORGANIZACJI

Stosując w praktyce koncepcję społecznej odpowiedzialności, organizacja może wykorzystać już istniejące systemy, polityki, struktury organizacji. Niektóre podejmowane przez nią działania mogą być jednak wykonywane w nowy sposób lub z uwzględnieniem szerszego zakresu czynników.

Aby integrowanie społecznej odpowiedzialności z działaniami organizacji odbywało się świadomie i w sposób oparty na wiedzy warto, aby organizacja ustaliła, w jaki sposób jej najważniejsze charakterystyki są powiązane ze społeczną odpowiedzialnością. Organizacja ustali w ten sposób zagadnienia z zakresu społecznej odpowiedzialności w ramach każdego z kluczowych obszarów oraz zidentyfikuje interesariuszy organizacji²³.

ISO 26000 zaleca organizacjom, aby wzięły pod uwagę kontekst krajowy swojej działalności, potencjalne i rzeczywiste wpływy własnych działań oraz potencjalne negatywne konsekwencje działań innych podmiotów lub osób, których działalność jest w istotny sposób powiązana z działaniami organizacji²⁴.

Kolejnym krokiem jest ustalanie adekwatności i znaczenia kluczowych obszarów oraz zagadnień dla organizacji. Dla każdej organizacji istotne są wszystkie kluczowe obszary, natomiast nie wszystkie zagadnienia. Do rozszerzenia perspektywy ujęcia kluczowych obszarów i zagadnień zalecane jest, aby w proces identyfikacji zostali włączeni interesariusze²⁵.

Po zidentyfikowaniu szerokiego zakresu zagadnień istotnych z punktu widzenia organizacji, podejmowana jest decyzja, które z zagadnień mają największe znaczenie i są najważniejsze dla organizacji. Powszechnie za znaczące uważane są: niezgodność z prawem, niezgodność z międzynarodowymi normami postępowania, naruszanie praw człowieka, praktyki zagrażające zdrowiu lub życiu oraz praktyki poważnie wpływające na środowisko²⁶.

Kolejnym etapem jest ustalenie priorytetów w dziedzinie integrowania społecznej odpowiedzialności z działaniami organizacji i jej bieżącymi praktykami. Według wytycznych normy wśród priorytetów należy uwzględnić te zagadnienia powszechnie uznawane za znaczące. W procesie określania priorytetów również wskazane jest angażowanie interesariuszy. Priorytety mogą się zmieniać w miarę upływu czasu, dlatego zalecane są ich przeglądy i aktualizacja w odpowiednich dla organizacji odstępach czasowych²⁷.

²³ Zob. *ibidem*, s. 84.

²⁴ *Ibidem*, s. 85.

²⁵ *Ibidem*.

²⁶ *Ibidem*, s. 86.

²⁷ *Ibidem*, s. 88.

Ustalone priorytety stanowią element planowania przyszłych działań organizacji. Plan ten powinien być realny i uwzględniać możliwości organizacji, dostępne zasoby, a także hierarchię priorytetów zagadnień i związanych z nimi działań. ISO 26000 zaleca organizacjom, żeby wyznaczały kierunek swojego działania, włączając społeczną odpowiedzialność do swojej polityki, kultury organizacyjnej, strategii, struktur i działań jako ich integralną część²⁸.

Ważnym aspektem działań organizacji w dziedzinie społecznej odpowiedzialności może być publikowanie raportów dotyczących społecznej odpowiedzialności²⁹.

Skuteczne działanie w zakresie społecznej odpowiedzialności zależy od zaangażowania, nadzorowania prowadzonych działań, oceny i przeglądów podejmowanych działań, czynionych postępów, realizacji celów oraz innych starań organizacji. Przeglądy wyników mogą być wykorzystywane następnie przy określaniu postępów w obszarze społecznej odpowiedzialności, pomóc w utrzymaniu właściwego kierunku programów, pozwolić na identyfikację obszarów, które wymagają zmian i przyczynić się do poprawy wyników³⁰.

Oprócz dokonywania przeglądów norma zaleca organizacjom, aby na bieżąco śledziły zmieniające się warunki i oczekiwania, zmiany prawa i przepisów dotyczących społecznej odpowiedzialności³¹.

8. ZAKOŃCZENIE

Podstawą społecznej odpowiedzialności jest gotowość organizacji do uwzględniania podczas podejmowania decyzji kwestii społecznych i środowiskowych oraz ich gotowość do rozliczania się z wpływu podejmowanych przez nią decyzji na społeczeństwo i środowisko.

Obecnie organizacje na całym świecie oraz ich interesariusze coraz bardziej uświadamiają sobie potrzebę podejmowania działań społecznie odpowiedzialnych oraz płynących z nich korzyści. Postrzeganie organizacji jako społecznie odpowiedzialnej oraz jej rzeczywiste działania w tym zakresie mogą mieć wpływ na:

- poprawę konkurencyjności organizacji;
- reputację i zwiększenie zaufania opinii publicznej do organizacji;
- zdolność pozyskiwania, motywowania i zatrzymywania pracowników lub członków organizacji, konsumentów, klientów, użytkowników;
- morale pracowników, ich lojalność, zaangażowanie i wydajność;
- opinie inwestorów, właścicieli, darczyńców, sponsorów,
- relacje organizacji z przedsiębiorstwami, instytucjami rządowymi, mediami, dostawcami, podobnymi organizacjami, klientami oraz społecznością, w której obrębie organizacja funkcjonuje³².

Zasady, praktyki oraz kluczowe obszary opisane w kolejnych rozdziałach Normy Międzynarodowej *ISO 26000 Guidance on social responsibility*, która wieloaspektowo ujmując zagadnienie społecznej odpowiedzialności, są podstawą praktycznego wdrożenia społecznej odpowiedzialności przez organizacje.

²⁸ *Ibidem*, s. 89.

²⁹ *Zob. ibidem*, s. 92–94.

³⁰ *Ibidem*, s. 95.

³¹ *Ibidem*, s. 95.

³² *Ibidem*, s. 33.

Należy zauważyć, że ISO 26000 jest jednym z dokumentów rekomendowanych przez Komisję Europejską przedsiębiorstwom do wdrożenia społecznej odpowiedzialności. W komunikacie Komisji *Odnowiona strategia UE na lata 2011–2014 dotycząca społecznej odpowiedzialności* można przeczytać: „Dla przedsiębiorstw poszukujących formalnego podejścia do CSR, w szczególności dla dużych przedsiębiorstw, miarodajnymi wskazówkami są uznane na szczeblu międzynarodowym zasady i wytyczne, w szczególności niedawno zaktualizowane wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, dziesięć zasad inicjatywy ONZ „Global Compact”, wytyczne zawarte w normie ISO 26000 dotyczącej odpowiedzialności społecznej, Trójstronna deklaracja zasad dotyczących przedsiębiorstw wielonarodowych i polityki społecznej Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) oraz wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka. Ten podstawowy zestaw uznanych na szczeblu międzynarodowym zasad i wskazówek stanowi zmieniające się i ostatnio wzmocnione ogólne ramy dla społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw. Europejska polityka na rzecz propagowania CSR powinna być całkowicie zgodna z tymi ramowymi założeniami”³³.

Na zakończenie warto podkreślić, że proces integrowania społecznej odpowiedzialności z działalnością organizacji wymaga zrozumienia koncepcji społecznej odpowiedzialności, jej zasad, kluczowych obszarów i korzyści z nią związanych. Ważną rolę w podnoszeniu świadomości, pogłębianiu wiedzy i budowaniu kompetencji w dziedzinie społecznej odpowiedzialności odgrywają więc edukacja i kształcenie w tym zakresie.

LITERATURA

- [1] Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów *Odnowiona strategia UE na lata 2011-2014 dotycząca społecznej odpowiedzialności*, Bruksela 25 X 2011, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0681:FIN:PL:PDF>.
- [2] PN-ISO 26000 *Wytyczne dotyczące społecznej odpowiedzialności*, Polski Komitet Normalizacyjny, Warszawa 2012.
- [3] Rok B., *Odpowiedzialny biznes w nieodpowiedzialnym świecie*, Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce, Forum Odpowiedzialnego Biznesu, Warszawa 2004, <http://www.ae.krakow.pl/~gap/doki/23sympozjum/odpbiz.pdf>.
- [4] Rudnicka A., *CSR doskonalenie relacji społecznych w firmie*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2012.

Strony internetowe:

- [1] <http://www.mg.gov.pl> (dostęp: 15.10.2013)
- [2] <http://www.pkn.pl> (dostęp: 15.10.2013)
- [3] <http://eur-lex.europa.eu> (dostęp: 15.10.2013)

SOCIAL RESPONSIBILITY FROM THE PERSPECTIVE OF INTERNATIONAL ISO 26000 GUIDANCE STANDARD ON SOCIAL RESPONSIBILITY

Awareness for the demand and benefits of social responsibility is growing among organisations around the world irrespectively of their profile, size or stakeholders. The issue of social responsibility has also been acknowledged by the International Organization for Standardiza-

³³ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego..., s. 8.

tion (ISO) which appointed the largest committee in its history – the Working Group on Social Responsibility in 2005. Its several year's functioning resulted in releasing the norm *ISO 26000 Guidance on social responsibility* (ISO 26000) on 1 November 2010.

ISO 26000 is a norm providing common understanding of social responsibility from a wide perspective. It is among documents recommended by the European Commission to organisations seeking formal approach towards social responsibility launch³⁴. It can be implemented in all kinds of organisations – public, private and non-government, irrespectively of their size or location. Although it includes recommendations concerning social responsibility, it does not provide any requirements and is not aimed at, or appropriate for, certification purposes.

What is the aim and scope of ISO 26000? What principles and areas of social responsibility does it refer to? What are the directions for the integration of social responsibility and business operations? The main objective of the article is to familiarise the reader with the notion of social responsibility and attempt to answer the aforementioned questions.

Keywords: social responsibility, organisation, ISO 26000 norm, certification

DOI: 10.7862/rz.2013.mmr.61

Tekst złożono w redakcji: wrzesień 2013

Przyjęto do druku: grudzień 2013

³⁴ Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, A renewed EU strategy 2011-14 for Corporate Social Responsibility, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0681:FIN:PL:PDF>, s. 8.